

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת מירב בן ארי

פ/25/4040

הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (תיעוד חזותי של השימוש באמצעים לפיזור הפגנות), התשפ"ד-

2023

הוספת סעיף 89א .1. בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971¹, אחרי סעיף 89 יבוא :

"תיעוד חזותי 89א. (א) שימוש באמצעי לפיזור הפגנות יתועד בהפעלת מכונית להתזת מים לפיזור הפגנות הולמת, ברגע הפעלת האמצעי.

(ב) אדם הטוען כי נפגע או ניזוק מאמצעי לפיזור הפגנות בהפגנה, רשאי לפנות למשטרה ולקבל ממנה את התיעוד החזותי.

(ג) התיעוד החזותי יועבר לפונה כאמור בסעיף (ב) תתבצע בתוך שבוע מיום הפנייה.

(ד) על אף האמור בסעיף (ג), ראתה המשטרה שהעברת התיעוד החזותי עלולה לפגוע בחקירה, בביטחון המדינה או בשלום הציבור, רשאית המשטרה לפנות לבית המשפט לשם עיכוב העברת התיעוד עד להסרת המניעה.

(ה) תיעוד חזותי כאמור בסעיף (א) יישמר במשך 3 שנים.

(ו) בסעיף זה –

"אמצעי לפיזור הפגנות" – כל אמצעי בשימוש המשטרה לצורך פיזור הפגנה, לרבות מכונית להתזת מים ("מכת"זית"), מכונית

¹ דיני מדינת ישראל [נוסח חדש] תשל"א מס' 17, עמ' 390

להתזת מים בעלי ריח חריף ("בואש"),
רימון הלם, גז מדמיע, קליעים קינטיים,
אלה או כלי נשק אקוסטי ("תותח קולי");
"תיעוד חזותי" – תיעוד בהקלטת תמונה וקול,
בשילוב."

דברי הסבר

בשנים האחרונות משטרת ישראל משתמשת במכת"זית (מכונית להתזת מים לפיזור הפגנות),
בתדירות גבוהה.

למרות שנהלי המשטרה מסדירים את הפעלת המכת"זית, באופן מידתי כדי לא לפגוע בחפים מפשע,
מתלונות עולה שבמקרים רבים השוטרים לא פועלים בהתאם לנהלים ופוגעים פגיעה קשה ובלתי מידתית
במפגינים ובעוברי אורח בלתי מעורבים שעברו לתומם ברחוב, ובמקרים רבים אף בקשישים וילדים –
בניגוד לנוהל המשטרה.

בנוסף, במקרים רבים המשטרה משתמשת בנוזל עם ריח רע, 'בואש', שמותו בניגוד להנחיות גם לעבר
בתים וחצרות, כאשר הריח נותר באוויר במשך ימים רבים ופוגע באלפי תושבים חפים מפשע.

לאור האמור, מוצע לקבוע בחוק שבכל הפעלת מכת"זית, תופעל באופן אוטומטי מצלמת וידאו
שתתעד את פעולת ההתזה. בתיעוד יצוין סוג הנוזל (מים, מים בצבע, בואש וכיו"ב) והתיעוד יישמר
במשטרה במשך 3 שנים מיום האירוע.

אדם שטוען שהוא ניזוק מהפעלת המכת"זית, יוכל לדרוש מהמשטרה את צילום הווידאו, כך
שבמקרה בו המשטרה לא פעלה כדין, יהיה ניתן להגיש תלונה למח"ש וכן תביעת נזיקין לבית המשפט.
עוד מוצע לקבוע שתיעוד הווידאו יועבר למבקש בתוך שבוע, כאשר במקרים חריגים בהם יש חשש
לפגיעה בחקירה, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה, תוכל המשטרה לבקש מבית המשפט לעכב את
העברת התיעוד עד לאחר הסרת החשש.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת נעמה לזימי ואחמד טיבי
(פ/3862/25).

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אורי מקלב
וקבוצת חברי הכנסת (פ/3041/24), על ידי חבר הכנסת אוסאמה סעדי וקבוצת חברי הכנסת (פ/3648/24)
ועל ידי חברת הכנסת גבי לסקי (פ/3665/24 ; פ/3753/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר
הכנסת אחמד טיבי (פ/333/25) ועל ידי חבר הכנסת אורי מקלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/335/25).

הצעת החוק זהה לפ/3862/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

ט"ו בחשוון התשפ"ד (30.10.2023)